

Lausunto

23.06.2026

Asia: VN/35538/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi kaupparekisterilain ja yritys- ja yhteisötietolain 15 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää esityksen tavoitteita pääosin kannatettavina. Kaupparekisterin ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmän (YTJ) kehittäminen digitalisaation, tietojen ajantasaisuuden ja viranomaisyhteistyön näkökulmasta on tärkeää yritysten toimintaympäristön sujuvuuden ja luotettavuuden kannalta. Esitys parantaa yritystietojen saatavuutta ja läpinäkyvyyttä sekä tukee markkinoiden toimivuutta ja luottamusta yritystoimintaan. Samalla se edistää tietojärjestelmien yhteentoimivuutta ja vastaa kansainvälisiin kehitystarpeisiin.

EK katsoo kuitenkin, että esitystä tulee tarkentaa, jotta se ei kokonaisuutena lisää yritysten hallinnollista taakkaa suhteettomasti.

Keskeiset myönteiset vaikutukset

On kannatettavaa, että esityksellä pyritään tehostamaan viranomaisprosesseja ja tiedonvaihtoa sekä vähentämään päällekkäistä ilmoittamista. YTJ-järjestelmän kehittäminen voi pitkällä aikavälillä keventää yritysten asiointia viranomaisten kanssa ja tukea ns. once-only -periaatteen toteutumista.

Lisäksi ajantasaiset ja kattavat rekisteritiedot vahvistavat liiketoimintaympäristön luotettavuutta. Yritysten vastuuhenkilöitä koskevan tiedon saatavuus parantaa sopimusosapuolten mahdollisuuksia arvioida liiketoimintariskejä ja tukee harmaan talouden torjuntaa.

Digitaalinen EU valtakirjaa ja EU yhtiötodistus ovat lähtökohtaisesti kannatettavina uudistuksia. Ne voivat merkittävästi helpottaa yritysten rajat ylittävää toimintaa, vähentää muodollisuuksia sekä sujuvoittaa viranomaisasiointia sisämarkkinoilla. Erityisesti yhden luukun periaatteen vahvistuminen ja asiakirjojen vastavuoroinen hyväksyminen jäsenvaltioiden välillä ovat elinkeinoelämän kannalta keskeisiä parannuksia.

Näihin ratkaisuihin liittyvät kustannukset, tekninen toteutettavuus ja kansalliset tietovaatimukset on arvioitava huolellisesti. EU yhtiötodistuksen osalta tulee varmistaa, ettei yrityksille synny uusia velvoitteita sellaisten tietojen ilmoittamiseen, joita kansallisissa rekistereissä ei tällä hetkellä ole. Lisäksi on tärkeää huolehtia järjestelmien yhteensopivuudesta ja hallitusta käyttöönotosta.

Keskeiset huolenaiheet

Hallinnollinen taakka

Esitys lisää yritysten velvollisuuksia ylläpitää tietoja jatkuvasti ajantasaisina ja tiukentaa muutosten ilmoittamisen aikatauluja. Tämä merkitsee käytännössä siirtymää kohti jatkuvaa rekisteritietojen hallintaa koskevaa velvoitetta.

Riskinä on hallinnollisen taakan kasvu erityisesti pk-yrityksille. Velvoitteiden lisääntyminen ei ole neutraali muutos, vaan siirtää vastuuta viranomaisilta yrityksille ilman varmuutta siitä, että hyödyt realisoituvat täysimääräisesti.

Sanktioiden oikeasuhtaisuus

Esitykseen sisältyvä sanktiojärjestelmän tiukentaminen herättää huolta. Jatkossa sanktioiden tulee kohdistua ainoastaan olennaisiin ja selkeisiin laiminlyönteihin. Vähäiset ja teknisluonteiset virheet eivät saa johtaa kohtuuttomiin seuraamuksiin.

Ilman selkeää rajausta on riski, että yritykset joutuvat kohdentamaan merkittäviä resursseja muotovirheiden välttämiseen, mikä ei edistä sääntelyn tavoitteita.

Tietosuoja ja henkilötietojen julkisuus

Kiinnitämme huomiota vastuuhenkilöitä koskevien tietojen julkisuuteen. Vaikka läpinäkyvyys on tärkeä tavoite, tietojen julkistamisessa tulee noudattaa tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteita. On varmistettava, ettei sääntely lisää yksilöihin kohdistuvia tietoturva- ja turvallisuusriskejä tarpeettomasti.

Siirtymävaiheen vaikutukset

Uudistus edellyttää muutoksia yritysten ja niiden sidosryhmien, kuten tilitoimistojen, toimintatapoihin. Muutokset aiheuttavat lyhyellä aikavälillä kustannuksia ja vaativat koulutusta sekä ohjeistusta. Erityisesti pk-yrityksille siirtymävaihe voi muodostua raskaaksi, ellei toimeenpanoa tueta riittävästi.

Muutostarpeet

Esitystä olisi hyvä vielä kehittää seuraavasti:

- ilmoitusvelvollisuuksien tulee olla selkeitä, ennakoitavia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuihin hyötyihin
- sanktiojärjestelmässä tulee erottaa olennaiset laiminlyönnit teknisistä virheistä ja varmistaa seuraamusten oikeasuhtaisuus
- yrityksille tulee varata riittävä siirtymäaika sekä tarjota ohjeistusta ja tukea erityisesti pk-yrityksille
- henkilötietojen julkisuutta koskevat ratkaisut tulee arvioida huolellisesti tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden näkökulmasta

Pidämme esityksen tavoitteita oikeansuuntaisina ja katsomme, että rekisterijärjestelmän modernisointi on tarpeellista. Esitys ei kuitenkaan nykyisellään kaikilta osin turvaa sääntelyn oikeasuhtaisuutta yritysten näkökulmasta. Edellä esitetyin muutoksin esitys on kannatettava.

Ylänen Hannu
Elinkeinoelämän keskusliitto EK